

Asia: VN/10384/2019 VM212:00/2018

Lausuntopyyntö järjestöjä koskevien valtionavustuskäytäntöjen kehittämisestä ja yhdenmukaistamisesta

1 Taustatiedot

Valitse sopivin vaihtoehto

Muu, mikä [Etelä-Karjalan liitto]

2 Ehdotukset järjestöjä koskevien valtionavustuskäytäntöjen kehittämiseksi ja yhdenmukaistamiseksi

Ehdotus 1: Valtionavustustoiminnassa siirrytään uuteen, valtionavustuskäytäntöjen yhdenmukaisuutta edistävään toimintamalliin.

Tuotonjakoministeriöt siirtyvät valtionavustustoiminnan uuteen toimintamalliin ja ottavat käyttöön sitä tukevat valtionavustustoiminnan verkkopalvelut. Tuotonjakoministeriöt siirtyvät toimintamalliin kehittämisprojekteissa siten, että verkkopalvelut ovat kaikkien käytössä vuoteen 2024 mennessä. Valtionavustuskäytännöt yhdenmukaistetaan valtionavustustoiminnan uuden toimintamallin mukaiseksi.

Tämä selkeyttää hakuprosessia ja edistää hakijoiden tasavertaista kohtelemista ja tasavertaisia mahdollisuuksia.

Ehdotus 2: Valtionavustustoiminnan vaikuttavuutta suunnitellaan yhdessä uudella tavalla.

Tuotonjakoministeriöt hyödyntävät valtionavustuksia ja niiden käyttöä koskevaa tietoa uudella tavalla valtionavustustoiminnan vaikuttavuuden suunnittelussa, kuten valtionavustusten kohdentamisessa. Sitä varten tuotonjakoministeriöt yhdenmukaistavat valtionavustusprosessejaan ja käyttävät yhteisiä verkkopalveluja. Järjestöt ja valtionapuviranomaiset suunnittelevat valtionavustustoiminnan vaikuttavuutta yhdessä uudessa toimintamallissa, mikä edistää ennakoitavuutta ja jatkuvuutta ja auttaa ottamaan toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset entistä paremmin huomioon.

Kun valtionavustustoimintaa ja sen vaikuttavuutta suunnitellaan, on tärkeää huomioida maan eri osissa ja erilaisissa toimintaympäristöissä toimivien järjestöjen mahdollisuus hakea ja saada avustuksia. Niiden pitäisi jakautua koko maahan ja vähintään asukaskasmäärien suhteessa. Vaikuttavuuden muodot voivat olla eri alueilla erilaiset, mutta vaikuttavuutta tarvitaan kaikkialla.

Alueelliset tavoitteet käyvät ilmi esimerkiksi maakuntien liittojen laatimista maakuntaohjelmista ja niiden tavoitteiden huomioiminen olisi hyvä saada vaikuttavuuden arviointiin mukaan, koska ne ovat alueella yhteisesti määriteltyjä.

Ehdotus 3: Valtionavustustoimintaan osallistuvien toimielinten tehtäviä ja toimintatapoja yhdenmukaistetaan.

Tuonjakoministeriöt yhdenmukaistavat valtionavustusten arviointiin ja valtionavustustoimintaan liittyvien neuvottelukuntien, toimikuntien ja jaostojen tehtäviä ja toimintatapoja soveltuvin osin. Tehtävien ja toimintatapojen painopiste on jatkossa valtionavustuspolitiikan arvioinnissa, valtionavustustoiminnan vaikuttavuuden suunnittelussa ja yhdenmukaisten valtionavustuskäytäntöjen jatkuvassa kehittämisessä. Tarkoituksena on lisätä valtionapuviranomaisten ja järjestöjen välistä viestintää ja vuorovaikutusta.

Vuorovaikutuksen lisääminen on hyvä asia. Neuvottelukuntiin ja vastaaviin on tasavertaisuuden ja maan eri osien huomioimisen vuoksi hyvä nimetä edustajia eri puolilta maata ja erilaisista taustoista/järjestöistä.

Ehdotus 4: Järjestöjen taloutta koskevia valtionavustuskäytäntöjä yhdenmukaistetaan mahdollisuuksien mukaan.

Tuonjakoministeriöt yhdenmukaistavat järjestöjen taloutta koskevia valtionavustuskäytäntöjään. Yleisavustuksilla rahoitetaan järjestöjen varsinaisen toiminnan bruttokustannuksia. Tuonjakoministeriöt luovat yhteisen tavan arvioida, miten järjestön kokonaisvarallisuus vaikuttaa valtionavustusten harkinnassa ja myöntämisessä. Tuonjakoministeriöiden erilaisia omarahoituskäytäntöjä selvitetään lisää ennen ehdotuksen toteuttamista.

Tämä selkeyttää toimintaa sekä lisää järjestöjen tasavertaista kohtelua. Järjestöjen mahdollisuudet omaan varainhankintaan vaihtelevat varsin paljon, mikä on hyvä tiedostaa valmistelussa. Esimerkiksi harvemmin asutuissa maakunnissa potentiaalisia omaan varainkeruuseen osallistuvia tahoja ja asukkaita on vähemmän kuin muuttovoittoalueilla, mikä vaikuttaa siihen, miten varainkeruussa onnistutaan.

Ehdotus 5: Järjestöjen toiminnan ja vastuullisuuden arvioinnin perusteita yhdenmukaistetaan.

Tuonjakoministeriöt soveltavat mahdollisimman yhdenmukaisia toiminnan ja vastuullisuuden arvioinnin perusteita harkitessaan ja myöntäessään yleisavustuksia järjestöille. Perusteita arvioidaan sekä suunnitellun että toteutuneen toiminnan perusteella. Tuonjakoministeriöt päättävät, kuinka ne soveltavat arviointiperusteita mahdollisine painotuksineen päätöksenteossa.

Tämä selkeyttää tilannetta ja vähentää tulonjakoministeriöiden välisiä eroja.

Ehdotus 6: Järjestöille voidaan myöntää kaksivuotisia yleisavustuksia harkinnanvaraisesti.

Tuonjakoministeriöt voivat myöntää järjestöille yksi- tai kaksivuotisia yleisavustuksia harkinnanvaraisesti. Kahdeksi vuodeksi kerrallaan myönnetty yleisavustus ei poista sen saajan vuotuista raportointivelvollisuutta. Järjestöt voivat hakea ensimmäiset kaksivuotiset yleisavustukset vuoden 2024 valtionavustushauissa. Kaksivuotiset yleisavustukset rahoitetaan valtion yhden vuoden talousarviosta.

Tämä on järjestöille hyvä muutos ja vähentää sekä järjestöjen että tulonjakoministeriöiden työtä.

Ehdotus 7: Järjestöt välittävät valtionavustuksia edelleen siirron saajille mahdollisimman yhdenmukaisella tavalla.

Valtionavustusten edelleen välittäminen perustuu tuotonjakoministeriöissä valtionavustuslain uudistamisen yhteydessä laadittavaan tulkintaohjeeseen. Tuotonjakoministeriöiden valtionavustusehdot ja -rajoitukset sekä delegointisopimusmallit yhdenmukaistetaan. Samalla varmistetaan, että siirron saajille edelleen välitettyjen valtionavustusten käyttöä koskeva tieto on avointa ja läpinäkyvää valtionavustustoiminnan uuden toimintamallin mukaisesti.

Tämä selkeyttää tilannetta.

Ehdotus 8: Tuotonjakoministeriöt uudistavat valtionavustusten käsittelyä.

Tuotonjakoministeriöt uudistavat valtionavustusten käsittelyä järjestämällä sen tiimityönä. Taloustarkastuksen tehtävät on myös perusteltua yhdenmukaistaa vastuineen tuotonjakoministeriöissä. Järjestöjen taloutta ja toiminnan tai hankkeen tuloksellisuutta sekä toimintaympäristömuutoksia koskevaa tietoa hyödynnetään entistä laajemmin valtionavustusprosessien eri vaiheissa.

Käsittelyssä on hyvä tiedostaa järjestökentän ja alueiden väliset erot ja tarvittaessa kysyä lisätietoa alueelta, esimerkiksi maakuntien liitoista. Maakuntien liitot myös mielellään kuulisivat siitä, millaisiin kohteisiin tulonjakoministeriöt jakavat avustuksia niiden toimialueella, koska myös valtion avustuksilla tuetaan aluekehitystä sekä siten toteutetaan esimerkiksi maakuntaohjelmia. Varsinkin, jos maakuntaohjelman tavoitteet olisi mahdollista huomioida avustuksia jaettaessa alueen strategisina linjauksina.

3 Valtionavustustoiminnan kehittäminen

Yleiset huomiot Järjestöjä koskevat valtionavustuskäytännöt: Ehdotukset niiden kehittämiseksi ja yhdenmukaistamiseksi -julkaisusta

-

Valtionavustustoiminnan kehittämistä koskevat yleiset huomiot

Valtion avustusten kytkeytyminen myös maakuntaohjelmien toteuttamiseen olisi alueiden etu. Esimerkiksi Etelä-Karjalassa maakuntaohjelmassa on ollut ja tulee olemaan myös järjestöjen toimintojen kautta saavutettavia tavoitteita ja olisi hienoa, jos maakuntaohjelman mukaisuus voisi olla yhtenä vaikuttavuuden arvioinnin kriteerinä valtionavustuksissa. Se vahvistaisi avustusten vaikuttavuutta, kun ne edistäisivät sekä kansallisia tavoitteita että niiden pohjalta johdettuja alueellisia tavoitteita.

Talka Anu
Etelä-Karjalan liitto - elinvoimayksikkö